

OPLEIDING DUURZAME GEBOUWEN

CIRCULAIRE ECONOMIE:
ONGEBAKKEN AARDE

HERFST 2024

Getuigenis over ervaringen

Charlotte VAN DER AUWERA

- ▶ Analyseren van leemwerken vanuit het standpunt van de uitvoering / het aannemingsbedrijf
- ▶ Begrijpen van de bijzonderheden van het gebruik van ongebakken aarde met betrekking tot fasering, planning en coördinatie met andere bouwvakken

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP

2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN

- ▶ Werf Recleem
- ▶ Kinderdagverblijf Vorst
- ▶ Klimzaal Elsene
- ▶ Woonprojecten Brussel

3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER

- ▶ Voordelen
- ▶ Aandachtspunten & fasering
- ▶ Moeilijkheden

4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Aannemingsbedrijf

- ▶ Maatschappelijk doel: socio-professionele begeleiding en (her)inschakeling van kwetsbare mensen

40 tot 50 werven per jaar

- ▶ SVK's / sociale woningen
- ▶ Scholen
- ▶ Particulieren (wijkcontracten, ...)
- ▶ Verenigingen

Totaalrenovaties met ST

- ▶ 8 renovatieteams

CONSTRUIRE AVEC UNE PLUS VALUE SOCIALE

BOUWEN MET EEN SOCIALE MEERWAARDE

5 DOELPUBLIEK EN HERINSCHAKELING

Doelpubliek en herinschakeling

- ▶ 80 mensen in totaal
 - +/- 65 technische functies
- ▶ 8 opleiders/instructeurs
- ▶ Arbeiders: veelzijdig traject van 1 tot 2 jaar
- ▶ Kwetsbaarheden:
 - Huisvesting
 - Schuldenlast
 - Detentieverleden
 - ...
- ▶ Resultaten van de herinschakeling:
 - Positieve transitie: 60 tot 75 %

→ Laaggeschoolde arbeidskrachten

De circulaire aanpak kadert in een historisch gewortelde benadering

Milieubewustzijn en keuze voor ecologische materialen < 2008

- ▶ Natuurlijke verven, natuurlijke isolatiematerialen, luchtdichtheid < 2010

3 x laureaat Be Circular

- ▶ 2018 – 2019 - 2020

Opdrachten voor circulaire bouwwerven sinds 2021:

- ▶ Klimzaal Camp de Base
- ▶ Kinderdagverblijf Ververij
- ▶ Kantoren ASMAE
- ▶ Wijkantenne (Vorst)

RENOLAB-projecten

- Werf Plantin 2.000m²
- ISOLUTION (ULB / La Rue)

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP

2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN

► **Werf Recleem**

- Kinderdagverblijf Vorst
- Klimzaal Elsene
- Woonprojecten Brussel

3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER

- Voordelen
- Aandachtspunten & fasering
- Moeilijkheden

4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

WERF - PROEFPROJECT RECLEEM

- ▶ Afwerking met hergebruikte Brusselse leem
 - Muurbepreistering (500 m²)
 - Dekvloer uit leemmortel (= afgewerkte vloer)
 - Stampsemmuur
- ▶ Partnerschap met BC Materials en Travie (maatwerkbedrijf)

Bron: Casablanca

Plaatsing van dekvloer uit leemmortel

Bron: Casablanca

Plaatsing van dekvloer uit leemmortel

Bron: Casablanca

Stampleemmuur

Bron: Casablanca

Opleiding tijdens de verschillende fasen van de werken

Bron: Casablanca

Afgewerkte dekvloer uit leemmortel

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP

2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN

- ▶ Werf Recleem
- ▶ **Kinderdagverblijf Vorst**
- ▶ Klimzaal Elsene
- ▶ Woonprojecten Brussel

3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER

- ▶ Voordelen
- ▶ Aandachtspunten & fasering
- ▶ Moeilijkheden

4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Kinderdagverblijf Vorst

Bron: Casablanca

Kinderdagverblijf Vorst

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP

2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN

- ▶ Werf Recleem
- ▶ Kinderdagverblijf Vorst
- ▶ **Klimzaal Elsene**
- ▶ Woonprojecten Brussel

3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER

- ▶ Voordelen
- ▶ Aandachtspunten & fasering
- ▶ Moeilijkheden

4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Klimzaal Elsene

Bron: Casablanca

Klimzaal Elsene

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP

2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVERINGEN

- ▶ Werf Recleem
- ▶ Kinderdagverblijf Vorst
- ▶ Klimzaal Elsene
- ▶ **Woonprojecten Brussel**

3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER

- ▶ Voordelen
- ▶ Aandachtspunten & fasering
- ▶ Moeilijkheden

4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Duplex Schaarbeek

Bron: Casablanca

Duplex Schaarbeek

Bron: Casablanca

Coliving Schaarbeek

Bron: Casablanca

Coliving Schaarbeek

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP
2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN
 - ▶ Werf Recleem
 - ▶ Kinderdagverblijf Vorst
 - ▶ Klimzaal Elsene
 - ▶ Woonprojecten Brussel
3. **OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER**
 - ▶ **Voordelen**
 - ▶ Aandachtspunten & fasering
 - ▶ Moeilijkheden
4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

- ▶ Geen verf vereist
- ▶ Onbewerkt/natuurlijk uitzicht
- ▶ Aandachtspunt voor BH: niet even glad als gipsafwerking
- ▶ Afwerking kan worden aangepast aan de wensen van de BH
- ▶ Geen "vies" stof
- ▶ Alles is recupereerbaar
- ▶ Makkelijke reiniging van gereedschap, kledij en handen
- ▶ Droogt de huid niet uit
- ▶ Kan tussen 2 weken en 2 maanden in recipiënt worden bewaard

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP
2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVERINGEN
 - ▶ Werf Recleem
 - ▶ Kinderdagverblijf Vorst
 - ▶ Klimzaal Elsene
 - ▶ Woonprojecten Brussel
3. **OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER**
 - ▶ Voordelen
 - ▶ **Aandachtspunten & fasering**
 - ▶ Moeilijkheden
4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Op scheidingwand

Bron: Casablanca

Bron: Casablanca

Op oud metselwerk: bevochtigen, scheuren, aanzienlijk verbruik

AANDACHTSPUNTEN: FASERING EN DRAGERS

Op betonblokken: hechtleem

Bron: Casablanca

AANDACHTSPUNTEN: FASERING EN DRAGERS

Bron: Casablanca

Boven oppervlakteverwarming: volledig voorzien van wapeningsgaas

4 verschillende dragers

- ▶ 4 verschillende uitvoeringen
- ▶ 4 verschillende uitvoeringstijden
- ▶ 4 verschillende droogtijden (!! onderbreking van de werken)
- ▶ 4 verschillende prijscategorieën

Drager	Gipsplaat, Fermacell-plaat	Oud metselwerk (kalkvoegen)	Betonblokken	Oppervlakte- verwarming
Behandeling drager	Hechtprimer	Bevochtiging	Hechtleem	Hechtprimer tussen leidingen
Laagdikte	8 tot 12 mm	15 tot 25 mm (voegen)	15 mm	25 tot 30 mm
Aandachts- punten	Puzzel van platen	Scheuren, wandvlakheid	Structurele scheuren	Temperatuur- verschillen
Oplossingen	Wapeningsnet	Muur volgen	Wapenings- strook +/-	Wapeningsnet
Droogtijden	Snel, 1 tot 2 dagen	1e laag zeer snel, vervolgens traag	Traag: 4 tot 5 dagen	Zeer traag: meerdere weken

Moeilijk bij te werken >> zo laat mogelijk in het afwerkingsproces faseren

- ▶ Schrijnwerk
- ▶ Vloerbedekking
- ▶ Elektriciteitswerken

Belangrijke parameters:

- ▶ Vochtig materiaal
- ▶ Verwarming
- ▶ Droging
- ▶ Ventilatie
- ▶ Licht

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP
2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVARINGEN
 - ▶ Werf Recleem
 - ▶ Kinderdagverblijf Vorst
 - ▶ Klimzaal Elsene
 - ▶ Woonprojecten Brussel
3. **OPPORTUNITeiten EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER**
 - ▶ Voordelen
 - ▶ Aandachtspunten & fasering
 - ▶ **Moeilijkheden**
4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW

Dfdf

- Ddfd
- Ddfd

- ▶ **Leveringen: kosten! Ramen van juiste hoeveelheden**
- ▶ **Opslag op bouwwerf: ingenomen ruimte**
- ▶ **Interferentie met andere betrokken actoren**
 - Afstemmen van plannings
 - Gips op leem bij HVAC- en elektriciteitswerken
 - Fouten in de algemene aanneming (verplaatsing van deuren, raamwerk, enz.)
 - Waterschade aan dekvloer uit leemmortel

Bron: Casablanca

1. CASABLANCO IN EEN NOTENDOP
2. GETUIGENIS OVER PROJECTERVERINGEN
 - ▶ Werf Recleem
 - ▶ Kinderdagverblijf Vorst
 - ▶ Klimzaal Elsene
 - ▶ Woonprojecten Brussel
3. OPPORTUNITEITEN EN UITDAGINGEN VOOR DE AANNEMER
 - ▶ Voordelen
 - ▶ Aandachtspunten & fasering
 - ▶ Moeilijkheden
- 4. OVERDRACHT VAN KNOWHOW**

- ▶ **Projecten voor sociale cohesie**
 - Wijkcontracten
 - Renolab-project Begeleide doe-het-zelfrenovatie
- ▶ **Bewustmaking van het grote publiek m.b.t. biogebaseerde materialen**
- ▶ **Overdragen van technische competenties met het oog op**
 - het verbeteren van de algemene gebouwkwaliteit
 - het bieden van een antwoord op de beperkte beschikbaarheid van aannemingsbedrijven
 - het versterken van de autonomie van diverse doelgroepen, waaronder alleenstaanden en mensen met weinig doe-het-zelf-ervaring

Bron: Casablanca

Bron: Casablanca

- ▶ Een materiaal dat bijzonder aangenaam is om mee te werken en een onvergelykbare esthetische afwerking geeft
- ▶ Voor elke drager een specifieke uitvoering en termijn
- ▶ Vereist een goede coördinatie van de planning

Charlotte VAN DER AUWERA

Adjunct-directeur - Casablanca

✉ charlotte@casablanca.be

☎ 0484 935 832

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

